

TARPTAUTINIS PILIETINIŲ IR POLITINIŲ TEISIŲ PAKTAS

Valstybės, šio Pakto Šalys,
atsižvelgdamos į tai, kad pagal Jungtinių Tautų Chartijoje skelbiamus principus visų žmonijos narių orumo ir lygių bei neatimamų teisių pripažinimas yra laisvės, teisingumo ir taikos pasaulyje pagrindas,

pripažindamos, kad šios teisės kyla iš prigimtinio žmogaus asmenybės orumo,

pripažindamos, kad pagal Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją laisvos žmogaus asmenybės, kuri naudojasi pilietinėmis bei politinėmis laisvėmis ir yra atsikračiusi baimės bei skurdo pančių, idealas gali būti įgyvendintas tik sudarius sąlygas kiekvienam žmogui naudotis savo pilietinėmis ir politinėmis bei ekonominėmis, socialinėmis ir kultūrinėmis teisėmis,

atsižvelgdamos į tai, kad Jungtinių Tautų Chartija įpareigoja valstybes skatinti visuotinai gerbti žmogaus teises bei laisves ir jų laikytis,

suvokdamos, jog kiekvienas konkretus asmuo, turėdamas pareigų kitiems ir tai bendruomenei, kuriai jis priklauso, privalo stengtis skatinti įtvirtinti šiame Pakte pripažįstamas teises ir siekti, kad jų būtų laikomasi,

s u s i t a r i a dėl šių straipsnių:

I DALIS

1 straipsnis

1. Visos tautos turi apsisprendimo teisę. Remdamosi šia teise, jos laisvai nustato savo politinį statusą ir laisvai vykdo savo ekonominę, socialinę ir kultūrinę plėtrą.

2. Siekdamos savo tikslų, visos tautos gali laisvai naudotis savo gamtos turtais ir ištekliais, nepažeisdamos jokių išipareigojimų, atsirandančių dėl tarptautinio ekonominio bendradarbiavimo, grindžiamo abipusės naudos principu, ir iš tarptautinės teisės. Jokiais atvejais nė iš vienos tautos negalima atimti jai priklausančių pragyvenimo lėšų.

3. Valstybės, šio Pakto Šalys, įskaitant valstybes, atsakingas už nesavarankiškų ir globojamų teritorijų valdymą, skatina apsisprendimo teisės įgyvendinimą ir gerbia šią teisę pagal Jungtinių Tautų Chartijos nuostatas.

II DALIS

2 straipsnis

1. Kiekviena valstybė, šio Pakto Šalis, išipareigoja gerbti ir visiems esantiems jos teritorijoje bei priklausantiems jos jurisdikcijai asmenims užtikrinti teises, pripažįstamas šiame Pakte, be jokių skirtumų, tokių kaip rasė, odos spalva, lytis, kalba, religija, politiniai arba kiti įsitikinimai, tautinė ar socialinė kilmė, turtinė padėtis, gimimas ar koks nors kitas požymis.

2. Kiekviena Valstybė, šio Pakto Šalis, išipareigoja pagal savo konstitucines procedūras ir šio Pakto nuostatas priimti tokius įstatymus ar imtis tokių priemonių, kurios gali būti reikalingos šiame Pakte pripažįstamoms teisėms įgyvendinti, jeigu tai dar nėra numatyta galiojančiuose įstatymuose ar kitose priemonėse.

3. Kiekviena valstybė, šio Pakto Šalis, išipareigoja:

a) užtikrinti, kad kiekvienam asmeniui, kurio teisės ar laisvės, pripažintos šiame Pakte, yra pažeistos, būtų prieinamos veiksmingos teisinės gynybos priemonės, net jeigu pažeidimą padarė oficialias pareigas atliekantys asmenys;

b) užtikrinti, kad asmens, reikalaujančio tokios teisinės gynybos priemonės, teisę į tokią teisinę gynybą nustatytų valstybės teisinėje sistemoje numatytos kompetentingos teisminės, administracinės ar įstatymų leidžiamosios institucijos arba kitos kompetentingos institucijos, ir plėtoti teisinės gynybos galimybes;

c) užtikrinti, kad, pripažinus tokias teisinės gynybos priemones, kompetentingos institucijos jas įgyvendintų.

3 straipsnis

Valstybės, šio Pakto Šalys, įsipareigoja užtikrinti vyrams ir moterims lygias teises naudotis visomis šiame Pakte išvardytomis pilietinėmis ir politinėmis teisėmis.

4 straipsnis

1. Susidarius nepaprastajai padėčiai, dėl kurios iškyla grėsmė tautos išlikimui ir apie kurią yra oficialiai paskelbta, valstybės, šio Pakto Šalys, gali imtis priemonių, kuriomis nuo jų įsipareigojimų pagal šį Paktą nukrypstama tik tiek, kiek tai reikalinga dėl padėties kritiškumo, jeigu tokios priemonės nėra nesuderinamos su kitais tarptautinės teisės nustatytais jų įsipareigojimais ir jeigu jos nesukelia diskriminacijos vien dėl rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos ar socialinės kilmės.

2. Ši nuostata negali būti pagrindas kokiam nors nukrypimui nuo 6 ir 7 straipsnių, 8 straipsnio 1 ir 2 dalių, 11, 15, 16 ir 18 straipsnių.

3. Valstybės, šio Pakto Šalys, kurios pasinaudoja teise nukrypti nuo nustatytų įsipareigojimų, per Jungtinių Tautų Generalinį Sekretorių nedelsdamos praneša kitoms valstybėms, šio Pakto Šalims, apie nuostatas, nuo kurių jos nukrypo, ir apie priežastis, paskatinusias tokį sprendimą. Per tą patį tarpininką papildomai pranešama data, nuo kurios toks nukrypimas nebetaikomas.

5 straipsnis

1. Jokia šio Pakto nuostata negali būti aiškinama kaip numatanti kokios nors valstybės, kokios nors grupės ar kokio nors asmens teisę vykdyti kokią nors veiklą arba atlikti kokius nors veiksmus, kuriais siekiama panaikinti kokias nors šiame Pakte pripažintas teises ar laisves arba jas apriboti labiau, negu numatyta šiame Pakte.

2. Negali būti leidžiama kaip nors apriboti ar sumažinti pagrindines žmogaus teises, pripažintas ar galiojančias pagal kokios nors šalies įstatymus, konvencijas, taisykles ar papročius, ta dingstimi, kad šis Paktas tokių teisių nepripažįsta ar jas pripažįsta mažesniu mastu.

III DALIS

6 straipsnis

1. Kiekvienas žmogus turi neatimamą teisę į gyvybę. Šią teisę saugo įstatymas. Negalima savavališkai atimti niekieno gyvybės.

2. Šalyse, kuriose nepanaikinta mirties bausmė, mirties nuosprendžiai gali būti priimami tik už sunkiausius nusikaltimus pagal įstatymą, kuris galiojo tuo metu, kai buvo padarytas nusikaltimas, ir kuris neprieštaruoja šio Pakto ir Konvencijos dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį nuostatoms. Ši bausmė gali būti įvykdyta tik pagal kompetentingo teismo paskelbtą galutinį nuosprendį.

3. Kai gyvybės atėmimas yra genocido nusikaltimas, jokia šio straipsnio nuostata nesuteikia valstybėms, šio Pakto Šalims, teisės kokiu nors būdu nukrypti nuo kokių nors įsipareigojimų, prisiimtų pagal Konvencijos dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį nuostatas.

4. Kiekvienas nuteistas mirties bausme asmuo turi teisę prašyti malonės arba sušvelninti nuosprendį. Amnestija, malonė arba mirties bausmės pakeitimą švelnesne bausme galima suteikti visais atvejais.

5. Mirties nuosprendis negali būti skirtas už nusikaltimus, padarytus jaunesnių kaip aštuoniolikos metų asmenų, ir negali būti įvykdytas nėščioms moterims.

6. Jokia šio straipsnio nuostata negalima remtis tam, kad kuri nors valstybė, šio Pakto Šalis, atidėliotų mirties bausmės panaikinimą arba neleistų jos panaikinti.

7 straipsnis

Niekas negali būti kankinamas arba patirti žiaurų, nežmonišką ar žeminantį jo orumą elgesį arba būti taip baudžiamas. Ypač draudžiama daryti medicinos ar mokslinius bandymus su asmeniu be jo laisvo sutikimo.

8 straipsnis

1. Niekas negali būti laikomas vergijoje; visų formų vergija ir prekyba vergais yra draudžiama.
2. Niekas neturi būti laikomas nelaisvas.
3. a) Niekas neturi būti verčiamas dirbti prievartinį arba privalomąjį darbą;
- b) šios straipsnio dalies a punktas negali būti aiškinamas kaip draudžiantis atlikti kompetentingo teismo paskirtą sunkių darbų bausmę tose šalyse, kuriose už tam tikrus nusikaltimus gali būti baudžiama laisvės atėmimu ir sunkiaisiais darbais;
- c) šioje straipsnio dalyje prievartiniu arba privalomuoju darbu nelaikomas:
 - i) joks b punkte neminimas darbas arba tarnyba, kuriuos paprastai turi dirbti arba atlikti asmuo, kalinamas pagal teisėtą teismo sprendimą, arba asmuo, lygtinai atleistas nuo tokio kalinimo;
 - ii) jokia karinio pobūdžio tarnyba, o tose šalyse, kuriose pripažįstamas atsisakymas nuo karo tarnybos dėl įsitikinimų, – jokia tarnyba, įstatymo nustatyta asmenims, atsisakantiems nuo karo tarnybos dėl įsitikinimų;
 - iii) jokia tarnyba, būtina dėl nepaprastosios padėties arba nelaimės, keliančios pavojų bendruomenės egzistavimui ar gerovei;
 - iv) joks darbas arba tarnyba, kurie yra įprastinių pilietinių pareigų dalis.

9 straipsnis

1. Kiekvienas asmuo turi teisę į laisvę ir asmens neliečiamybę. Niekas negali būti savavališkai areštuotas ir sulaikomas. Niekam laisvė negali būti atimta kitaip, kaip tokiais pagrindais ir laikantis tokios procedūros, kokius yra nustatęs įstatymas.
2. Kiekvienam areštuotam jį areštuojant pranešama, dėl ko jis areštuojamas, ir nedelsiant pranešama, kuo jis kaltinamas.
3. Kiekvienas areštuotas ar sulaikytas kaltinamas padaręs nusikaltimą asmuo skubiai pristatomas teisėjui arba kitam pareigūnui, kuriam pagal įstatymą priklauso teisė vykdyti teisminę valdžią, ir turi teisę būti teisiamas per pagrįstą laiką arba būti paleistas. Teisminio nagrinėjimo laukiančių asmenų laikymas nelaisvėje neturi būti įprastas dalykas, bet paleidimas gali būti sąlygojamas, reikalaujant garantijų, kad jie atvyks į teismą, dalyvaus visose kitose teismo proceso stadijose ir prireikus atvyks vykdyti teismo sprendimo.
4. Kiekvienas asmuo, kuriam atimta laisvė jį areštavus ar sulaikius, turi teisę kreiptis į teismą, kad šis nedelsdamas priimtų sprendimą dėl jo sulaikymo teisėtumo ir įsakytų jį paleisti, jei sulaikymas neteisėtas.
5. Kiekvienas asmuo, buvęs neteisėto arešto arba sulaikymo auka, turi teisę į išieškamą nuostolių atlyginimą.

10 straipsnis

1. Su visais asmenimis, kuriems atimta laisvė, turi būti elgiamasi humaniškai ir gerbiant prigimtinių žmogaus asmenybės orumą.
2. a) Išskyrus ypatingus atvejus, suimti kaltinamieji laikomi atskirai nuo nuteistųjų ir jiems taikomas atskiras režimas, atitinkas jų, kaip nuteistųjų asmenų, statusą;
- b) suimti kaltinamieji nepilnamečiai laikomi atskirai nuo pilnamečių ir jų bylos per kuo trumpiausią laiką pateikiamos teismui, kad šis priimtų sprendimą.
3. Penitenciarinėje sistemoje nuteistiesiems numatomas toks režimas, kurio pagrindinis tikslas yra jų pataisa ir socialinis perauklėjimas. Nepilnamečiai teisės pažeidėjai atskiriami nuo pilnamečių ir jiems nustatomas jų amžių ir teisinį statusą atitinkantis režimas.

11 straipsnis

Niekam negali būti atimta laisvė vien dėl to, kad jis neįstengia įvykdyti kokios nors sutartinės prievolės.

12 straipsnis

1. Kiekvienas asmuo, teisėtai esantis kurios nors valstybės teritorijoje, turi teisę joje laisvai judėti ir laisvai pasirinkti savo gyvenamąją vietą.

2. Kiekvienas asmuo turi teisę išvykti iš bet kurios šalies, taip pat ir iš savosios.

3. Pirmiau minėtoms teisėms negali būti taikomi jokie ribojimai, išskyrus tuos, kuriuos numato įstatymas ir kurie būtini valstybės saugumui, viešajai tvarkai, gyventojų sveikatai ar dorovei arba kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti ir kurie yra suderinami su kitomis šiame Pakte pripažįstamomis teisėmis.

4. Niekam negali būti savavališkai atimta teisė atvykti į savąją šalį.

13 straipsnis

Užsienietis, teisėtai esantis kurios nors valstybės, šio Pakto Šalies, teritorijoje, gali būti išsiųstas tik vykdant pagal įstatymą priimtą sprendimą, ir, jeigu imperatyviais valstybės saugumo sumetimais nereikalinga kitaip, jis turi galimybę pateikti argumentus prieš savo išsiuntimą ir kad kompetentinga institucija arba tokios institucijos specialiai paskirtas asmuo ar asmenys iš naujo peržiūrėtų jo bylą ir tam tikslui jis būtų atstovaujamas.

14 straipsnis

1. Visi asmenys teismams ir tribunolams yra lygūs. Kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo byla būtų nagrinėjama lygybės ir viešumo sąlygomis pagal įstatymą sudaryto kompetentingo, nepriklausomo ir nešališko teismo, kuris nustatytų, ar jam pareikštas baudžiamasis kaltinimas yra pagrįstas, arba nustatytų jo ginčijamas civilines teises ir pareigas. Spauda ir visuomenė gali būti neįleidžiami per visą teisminį nagrinėjimą ar tik per jo dalį tuomet, kai tai reikalinga demokratinės visuomenės dorovės, viešosios tvarkos arba valstybės saugumo interesais, taip pat bylos šalių privataus gyvenimo interesais, arba kai tai, teismo nuomone, būtina reikalinga esant ypatingoms aplinkybėms, jei viešumas pažeistų teisingumo interesus; tačiau kiekvienas teismo sprendimas baudžiamajoje ar civilinėje byloje turi būti viešas, išskyrus tuos atvejus, kai nepilnamečių interesų labui turi būti kitaip arba kai byla yra susijusi su santuokiniais ginčiais ar su vaikų globa.

2. Kiekvienas asmuo, kaltinamas padaręs baudžiamąjį nusikaltimą, turi teisę būti laikomas nekaltu tol, kol jo kaltė neįrodyta pagal įstatymą.

3. Kiekvienas asmuo, nagrinėjant bet kurį jam pareikštą kaltinimą, visiškos lygybės sąlygomis turi teisę bent į šias garantijas:

a) kad jam būtų skubiai ir išsamiai tokia kalba, kurią jis supranta, pranešta apie jam pareikšto kaltinimo pobūdį ir pagrindą;

b) kad jis turėtų pakankamai laiko ir galimybių pasirengti savo gynybai ir bendrauti su savo pasirinktu gynėju;

c) kad jis būtų teisiamas be nepateisinamo delsimo;

d) kad jis būtų teisiamas jam dalyvaujant ir galėtų gintis pats arba padedamas savo pasirinkto gynėjo; jeigu jis neturi gynėjo, jis turi būti informuotas apie teisę turėti gynėją; turėti paskirtą jam gynėją kiekvienu atveju, kai teisingumo interesai to reikalauja, ir kiekvienu atveju nemokamai, kai jis neturi pakankamai lėšų tam gynėjui užmokėti;

e) kad kaltinimo liudytojais būtų apklausti arba kad tie liudytojais būtų apklausti ir turėti teisę reikalauti, kad gynybos liudytojais būtų iškviesti ir apklausti tokiomis pat sąlygomis, kokios taikomos kaltinimo liudytojams;

f) kad jis galėtų nemokamai naudotis vertėjo pagalba, jeigu nesupranta kalbos, kuri vartojama teisme, arba ta kalba nekalba;

g) kad jis nebūtų verčiamas duoti parodymų prieš save arba prisipažinti esąs kaltas.

4. Nepilnamečių bylose būtina taikyti tokią procedūrą, kurioje atsižvelgiama į jų amžių ir pageidaujamą paramą jų perauklėjimui.

5. Kiekvienas asmuo, nuteistas už nusikaltimo padarymą, turi teisę, kad jo nuteisimą ir nuosprendį pagal įstatymą peržiūrėtų aukštesnė teisminė instancija.

6. Jeigu asmuo galutiniu sprendimu nuteistas už baudžiamojo nusikaltimo padarymą ir jo apkaltinamasis nuosprendis vėliau panaikintas ar jam suteikta malonė dėl to, kad kuri nors nauja ar naujai išaiškėjusi aplinkybė neginčijamai įrodo, jog teismas padarė klaidą, tai nubaustam pagal tokį nuosprendį asmeniui atlyginama pagal įstatymą, jeigu neįrodoma, kad minėta neatskleista aplinkybė laiku nebuvo išaiškinta vien dėl jo kaltės arba iš dalies dėl jo kaltės.

7. Niekas neturi būti antrą kartą teisiamas ar baudžiamas už nusikaltimą, už kurį jis jau buvo galutinai nuteistas ar išteisintas pagal kiekvienos šalies įstatymą ir baudžiamojo proceso normas.

15 straipsnis

1. Niekas negali būti laikomas kaltu padaręs baudžiamąjį nusikaltimą dėl veikimo ar neveikimo, kuris pagal jo padarymo metu galiojusius nacionalinius įstatymus arba tarptautinę teisę nebuvo laikomas baudžiamuoju nusikaltimu. Taip pat negali būti skiriama sunkesnė bausmė negu ta, kuri buvo taikoma baudžiamojo nusikaltimo padarymo metu. Jeigu po nusikaltimo padarymo įstatymas nustato lengvesnę bausmę, tas įstatymas taikomas tam nusikaltusiam asmeniui.

2. Jokios šio straipsnio nuostatos nekliudo perduoti teismui ar bausti kiekvieną asmenį už kokį nors veikimą ar neveikimą, kurie jų padarymo metu pagal tarptautinės bendruomenės pripažintus bendruosius teisės principus buvo laikomi baudžiamaisiais nusikaltimais.

16 straipsnis

Kiekvienas asmuo, kad ir kur jis būtų, turi teisę būti pripažintas teisinių santykių subjektu.

17 straipsnis

1. Niekas neturi patirti savavališko ar neteisėto kišimosi į jo asmeninį ir šeimyninį gyvenimą, jo būsto neliečiamybę, susirašinėjimo slaptumą, neteisėto kėsینimosi į jo garbę ir orumą.

2. Kiekvienas asmuo turi teisę į įstatymo apsaugą nuo tokio kišimosi arba tokių pasikėsinių.

18 straipsnis

1. Kiekvienas asmuo turi teisę į minties, sąžinės ir religijos laisvę. Ši teisė apima laisvę turėti ar pasirinkti religiją arba tikėjimą savo nuožiūra ir laisvę vienam ar kartu su kitais, viešai ar privačiai išpažinti savo religiją ar tikėjimą laikant pamaldas, atliekant tikėjimo apeigas ir mokant jo.

2. Niekas neturi patirti prievartos, kuri varžytų jo laisvę turėti arba pasirinkti religiją ar tikėjimą savo nuožiūra.

3. Laisvė išpažinti savo religiją arba tikėjimą gali būti ribojama tik tiek, kiek yra nustatęs įstatymas, ir tik kai tai būtina visuomenės saugumui, tvarkai, sveikatai ar dorovei arba kitų asmenų pagrindinėms teisėms bei laisvėms apsaugoti.

4. Valstybės, šio Pakto Šalys, įsipareigoja gerbti tėvų ir atitinkamais atvejais – teisėtų globėjų laisvę rūpintis savo vaikų religiniu ir doroviniu auklėjimu pagal savo pačių įsitikinimus.

19 straipsnis

1. Kiekvienas žmogus turi teisę nekliudomai laikytis savo įsitikinimų.

2. Kiekvienas žmogus turi teisę į saviraiškos laisvę; ši teisė apima laisvę nekliudomai ieškoti, gauti ir perteikti visokią informaciją bei idėjas, nepaisant valstybių sienų, žodžiu, raštu arba per spaudą, arba meninėmis išraiškos formomis, arba kitokiais būdais savo nuožiūra.

3. Naudojantis šio straipsnio 2 dalyje numatytais laisvėmis atsiranda ypatingos pareigos ir ypatinga atsakomybė. Todėl naudojimasis gali būti tam tikrais atžvilgiais ribojamas, tačiau tik tiek, kiek numato įstatymai ir yra būtina:

- a) kitų asmenų teisėms ir reputacijai gerbti;
- b) valstybės saugumui, viešajai tvarkai, gyventojų sveikatai ar dorovei apsaugoti.

20 straipsnis

1. Bet kokia karo propaganda draudžiama įstatymu.
2. Kiekvienas tautinės, rasinės ar religinės neapykantos kurstymo atvejais, kai yra skatinama diskriminacija, nesantaika ar smurtas, draudžiamas įstatymu.

21 straipsnis

Pripažįstama teisė rengti taikius susirinkimus. Naudojimuisi šia teise negali būti taikomi jokie apribojimai, išskyrus tuos, kuriuos nustato įstatymas ir kurie demokratinėje visuomenėje būtini valstybės ar visuomenės saugumo, viešosios tvarkos interesais, gyventojų sveikatai ir dorovei arba kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti.

22 straipsnis

1. Kiekvienas asmuo turi teisę laisvai jungtis į asociacijas kartu su kitais, įskaitant teisę steigti profesines sąjungas ir stoti į jas siekiant ginti savo interesus.

2. Naudojimuisi šia teise negali būti taikomi jokie apribojimai, išskyrus tuos, kuriuos nustato įstatymas ir kurie demokratinėje visuomenėje yra būtini valstybės ar visuomenės saugumo, viešosios tvarkos interesais, gyventojų sveikatai ir dorovei arba kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti. Šis straipsnis nekliudo taikyti teisėtą naudojimosi šia teise apribojimų asmenims, tarnaujantiems ginkluotosiose pajėgose ir policijoje.

3. Jokia šio straipsnio nuostata nesuteikia teisės valstybėms, Tarptautinės darbo organizacijos 1948 m. Konvencijos dėl asociacijų laisvės ir teisės jungtis į organizacijas gynimo Šalims, priimti įstatymų galios aktų, ribojančių nurodytoje Konvencijoje numatytas garantijas, arba taikyti įstatymą taip, kad šios garantijos būtų ribojamos.

23 straipsnis

1. Šeima yra natūrali ir pagrindinė visuomenės ląstelė ir ji turi teisę į visuomenės ir valstybės apsaugą.

2. Vyrams ir moterims, sulaukusiems santuokinio amžiaus, pripažįstama teisė tuoktis ir kurti šeimą.

3. Nė viena santuoka negali būti sudaryta be laisvo ir visiško būsimųjų sutuoktinių sutikimo.

4. Valstybės, šio Pakto Šalys, turi imtis reikiamų priemonių, kad būtų užtikrintos lygios sutuoktinių teisės ir pareigos, sudarant santuoką, santuokos metu ir santuoką nutraukiant. Nutraukiant santuoką turi būti numatoma reikiama vaikų apsauga.

24 straipsnis

1. Kiekvienas vaikas be jokios diskriminacijos dėl rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, tautinės ar socialinės kilmės, turtinės padėties ar jo gimimo turi teisę į tokias apsaugos priemones, kurių reikia jam, kaip nepilnamečiui, ir kurias turi teikti šeima, visuomenė ir valstybė.

2. Kiekvienas kūdikis turi būti įregistruotas tučtuojau po gimimo ir privalo turėti vardą.

3. Kiekvienas vaikas turi teisę įgyti pilietybę.

25 straipsnis

Kiekvienas pilietis be jokios 2 straipsnyje nurodytos diskriminacijos ir be nepagrįstų apribojimų turi teisę ir galimybę:

- a) dalyvauti tvarkant viešuosius reikalus tiek tiesiogiai, tiek per laisvai išrinktus atstovus;

- b) balsuoti ir būti išrinktas per reguliariai rengiamus teisingus rinkimus remdamasis visuotine ir lygia rinkimų teise, slaptu balsavimu, kurie garantuoja laisvą rinkėjų valios išreiškimą;
- c) bendromis lygybės sąlygomis stoti į savo šalies valstybės tarnybą.

26 straipsnis

Visi žmonės yra lygūs įstatymui ir turi teisę į vienodą, be jokios diskriminacijos įstatymo apsaugą. Šiuo atžvilgiu įstatymas turi drausti bet kokią diskriminaciją ir užtikrinti visiems vienodą ir veiksmingą apsaugą nuo diskriminacijos rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių arba kokių nors kitokių pažiūrų, tautinės ar socialinės kilmės, turtinės padėties, gimimo ar kokio nors kito požymio pagrindu.

27 straipsnis

Tose valstybėse, kur yra tautinių, religinių ir kalbinių mažumų, asmenims, priklausantiems tokioms mažumoms, negali būti atimta teisė drauge su kitais jų grupės nariais turėti savo kultūrą, išpažinti ir praktikuoti savo religiją ar vartoti gimtąją kalbą.

IV DALIS

28 straipsnis

1. Steigiamas Žmogaus teisių komitetas (toliau šiame Pakte vadinamas Komitetu). Jį sudaro aštuoniolika narių ir jis vykdo toliau numatytas funkcijas.
2. Komitetas sudaromas iš valstybių, šio Pakto Šalių, piliečių, kurie privalo būti labai dorovingi ir būti pripažinti kompetentingais žmogaus teisių srityje, atsižvelgiant į tai, jog naudinga, kad Komitete dalyvautų keletas asmenų, turinčių teisinio darbo patirtį.
3. Komiteto nariai renkami ir dirba savo vardu.

29 straipsnis

1. Komiteto nariai renkami slaptu balsavimu iš sąrašo asmenų, kurie atitinka 28 straipsnyje nustatytus reikalavimus ir kurių kandidatūras šiam tikslui pasiūlė valstybės, šio Pakto Šalys.
2. Kiekviena valstybė, šio Pakto Šalis, gali siūlyti ne daugiau kaip dviejų asmenų kandidatūras. Šie asmenys turi būti juos siūlančios valstybės piliečiai.
3. Kiekvienas asmuo gali būti pasiūlytas pakartotinai.

30 straipsnis

1. Pirmieji rinkimai organizuojami ne vėliau kaip praėjus šešiams mėnesiams nuo šio Pakto įsigaliojimo dienos.
2. Likus ne mažiau kaip keturiems mėnesiams iki kiekvienų Komiteto rinkimų dienos, išskyrus rinkimus užimti laisvoms vietoms, kurios skelbiamos pagal 34 straipsnį, Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius raštu pakviečia valstybes, šio Pakto Šalis, per tris mėnesius pateikti kandidatūras į Komiteto narius.
3. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius abėcėlės tvarka sudaro visų šiuo būdu pasiūlytų asmenų sąrašą, nurodydamas valstybes, šio Pakto Šalis, pasiūliusias tuos asmenis, ir ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki kiekvienų rinkimų dienos pateikia tą sąrašą valstybėms, šio Pakto Šalims.
4. Komiteto nariai renkami valstybių, šio Pakto Šalių, posėdyje, kurį Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius sušaukia Jungtinių Tautų būstinėje. Šiame posėdyje, kurio kvorumą sudaro du trečdaliai valstybių, šio Pakto Šalių, išrinktais į Komitetą laikomi tie asmenys, kurių kandidatūros gavo daugiausia balsų ir absoliučią daugumą dalyvavusių posėdyje ir balsavusių valstybių, šio Pakto Šalių, atstovų balsų.

31 straipsnis

1. Į Komitetą negali būti išrinkta daugiau kaip po vieną tos pačios valstybės pilietį.

2. Renkant į Komitetą atsižvelgiama į teisingą geografinį narių pasiskirstymą ir į įvairių civilizacijos formų bei pagrindinių teisinių sistemų atstovavimą.

32 straipsnis

1. Komiteto nariai renkami ketveriems metams. Jie gali būti perrinkti pakartotinai iškėlus jų kandidatūras. Tačiau devyniems iš tų narių, kurie buvo išrinkti per pirmuosius rinkimus, įgaliojimų terminas pasibaigia po dvejų metų; tuoj po pirmųjų rinkimų tuos devynis narius burtais nustato 30 straipsnio 4 dalyje nurodyto posėdžio pirmininkas.

2. Pasibaigus įgaliojimams, rinkimai vyksta pagal šios Pakto dalies pirmesnius straipsnius.

33 straipsnis

1. Jeigu, kitų narių vieninga nuomone, kuris nors Komiteto narys nebevykdo savo funkcijų dėl kokios nors priežasties, išskyrus laikiną nebuvimą, Komiteto pirmininkas apie tai praneša Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, kuris po to šio nario vietą paskelbia esant laisvą.

2. Kuriam nors Komiteto nariui mirus ar atsistatydinus, pirmininkas apie tai tuoj pat praneša Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, kuris tą vietą paskelbia esant laisvą nuo mirties dienos arba nuo tos dienos, kai įsigalioja atsistatydinimas.

34 straipsnis

1. Kai pagal 33 straipsnį paskelbiama laisva vieta ir jeigu pakeistino nario įgaliojimų terminas nepasibaigia per šešis mėnesius nuo laisvos vietos paskelbimo dienos, Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius praneša apie tai kiekvienai valstybei, šio Pakto Šaliai, kuri pagal 29 straipsnį per du mėnesius gali pasiūlyti kandidatūrą į šią laisvą vietą.

2. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius abėcėlės tvarka sudaro tokiu būdu iškeltų asmenų sąrašą ir pateikia jį valstybėms, šio Pakto Šalims. Rinkimai laisvai vietai užimti po to vyksta pagal atitinkamas šios Pakto dalies nuostatas.

3. Komiteto narys, išrinktas į paskelbtą pagal 33 straipsnį laisvą vietą, eina tas pareigas per likusią nario, kuris pagal to straipsnio nuostatas paliko vietą Komitete, įgaliojimų laiko dalį.

35 straipsnis

Komiteto nariai gauna Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos tvirtinamą atlyginimą iš Jungtinių Tautų lėšų tokiomis sąlygomis, kurias nustato Generalinė Asamblėja, atsižvelgdama į Komiteto funkcijų svarbą.

36 straipsnis

Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius aprūpina Komitetą reikiamu personalu ir materialinėmis priemonėmis tam, kad jis galėtų veiksmingai atlikti pagal šį Paktą jam suteiktas funkcijas.

37 straipsnis

1. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius sušaukia pirmąjį Komiteto posėdį Jungtinių Tautų būstinėje.

2. Po pirmojo posėdžio Komitetas į posėdžius renkasi tokiu laiku, kuris numatytas jo darbo tvarkos taisyklėse.

3. Komiteto posėdžiai paprastai vyksta Jungtinių Tautų būstinėje arba Jungtinių Tautų Ženevos skyriuje.

38 straipsnis

Kiekvienas Komiteto narys prieš pradėdamas eiti savo pareigas atvirame Komiteto posėdyje iškilmingai pareiškia, kad savo funkcijas vykdys nešališkai ir sąžiningai.

39 straipsnis

1. Komitetas savo pareigūnus renka dvejiems metams. Jie gali būti perrenkami.
2. Komitetas nustato savo darbo tvarkos taisykles, bet šios taisyklės, be kita ko, turi numatyti, kad:
 - a) kворumą sudaro dvylika narių;
 - b) Komiteto sprendimai priimami dalyvaujančių narių balsų dauguma.

40 straipsnis

1. Valstybės, šio Pakto Šalys, įsipareigoja pateikti ataskaitas apie priemones, kurių jos ėmėsi šiame Pakte pripažintoms teisėms įgyvendinti, ir apie pažangą, padarytą naudojantis šiomis teisėmis:
 - a) per vienerius metus po to, kai šis Paktas įsigalioja atitinkamai valstybei, šio Pakto Šaliai;
 - b) vėliau – visais atvejais, kai to pareikalauja Komitetas.
2. Visos ataskaitos pateikiamos Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, kuris jas perduoda nagrinėti Komitetui. Ataskaitose nurodomi veiksniai ir sunkumai, jei jų yra, kurie turi poveikio šio Pakto įgyvendinimui.
3. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius, pasikonsultavęs su Komitetu, suinteresuotoms specializuotoms agentūroms gali perduoti ataskaitos dalių, kurios gali sietis su jų kompetencija, kopijas.
4. Komitetas nagrinėja valstybių, šio Pakto Šalių, pateiktas ataskaitas. Valstybėms, šio Pakto Šalims, Komitetas perduoda savo ataskaitas ir tokias bendro pobūdžio pastabas, kokios, jo manymu, yra tikslingos. Komitetas tokias pastabas kartu su valstybių, šio Pakto Šalių, atsiųstų ataskaitų kopijomis taip pat gali perduoti Ekonominei ir Socialinei Tarybai.
5. Valstybės, šio Pakto Šalys, gali pateikti Komitetui savo samprotavimus dėl pastabų, padarytų pagal šio straipsnio 4 dalį.

41 straipsnis

1. Pagal šį straipsnį kiekviena valstybė, šio Pakto Šalis, bet kada gali pareikšti pripažįstanti Komiteto kompetenciją gauti ir nagrinėti pranešimus, kad, kaip teigia kuri nors valstybė, šio Pakto Šalis, kita valstybė, šio Pakto Šalis, nevykdo savo įsipareigojimų pagal šį Paktą. Pranešimai, pateikiami šio straipsnio pagrindu, gali būti priimami ir nagrinėjami tik tuo atveju, jeigu juos pateikusi valstybė, šio Pakto Šalis, yra pareiškusi, kad pripažįsta Komiteto kompetenciją savo atžvilgiu. Komitetas nepriima jokių pranešimų, susijusių su valstybe, šio Pakto Šalimi, kuri nėra padariusi tokio pareiškimo. Pagal šį straipsnį gauti pranešimai nagrinėjami šia tvarka:
 - a) jeigu kuri nors valstybė, šio Pakto Šalis, mano, kad kita valstybė, šio Pakto Šalis, nevykdo šio Pakto nuostatų, ji gali rašytiniu pranešimu atkreipti į tai tos valstybės, šio Pakto Šalies, dėmesį. Per tris mėnesius nuo šio pranešimo gavimo ji gavusi valstybė raštu pateikia pasiuntusiai tokį pranešimą valstybei paaiškinimą arba kokius nors kitus pareiškimus, kuriuose paaiškinamas tas klausimas ir kuriuose, kiek tai yra įmanoma ir tikslinga, yra nurodomos vidaus procedūros bei priemonės, kurios jau buvo taikytos, yra svarstomos ar gali būti taikomos;
 - b) jeigu per šešis mėnesius po to, kai valstybė, į kurią buvo kreiptasi, gavo pirmutinį pranešimą, klausimas neišsprendžiamas taip, kad būtų patenkintos abi suinteresuotos valstybės, šio Pakto Šalys, kiekviena iš tų valstybių turi teisę perduoti šį klausimą Komitetui, apie tai pranešdama Komitetui ir kitai valstybei;
 - c) perduotą jam klausimą Komitetas nagrinėja tik po to, kai įsitikina, kad pagal visuotinai pripažintus tarptautinės teisės principus visos prieinamos vidaus teisinės priemonės šiuo atveju buvo išbandytos ir panaudotos. Ši taisyklė netaikoma tais atvejais, kai vidaus teisinių priemonių taikymo terminai yra nepagrįstai užtesiami;
 - d) šiame straipsnyje minimiems pranešimams nagrinėti Komitetas šaukia uždarus posėdžius;

e) laikydamasis c punkto nuostatų, Komitetas suinteresuotoms valstybėms, šio Pakto Šalims, geranoriškai padeda klausimą išspręsti draugiškai, gerbiant šio Pakto pripažįstamas žmogaus teises ir pagrindines laisves;

f) kiekvienu jam perduotu svarstyti klausimu Komitetas gali kreiptis į suinteresuotas valstybes, šio Pakto Šalis, minėtas b punkte, ir prašyti pateikti jam atitinkamą informaciją;

g) b punkte minimos suinteresuotos valstybės, šio Pakto Šalys, turi teisę būti atstovaujamos nagrinėjant Komitete klausimą ir daryti pareiškimus žodžiu ir (arba) raštu;

h) per dvylika mėnesių nuo tos dienos, kai buvo gautas pareiškimas pagal b punktą, Komitetas pateikia ataskaitą:

i) jeigu buvo įmanoma priimti sprendimą pagal e punkto nuostatas, tai Komitetas savo ataskaitoje tikrai trumpai išdėsto faktus ir priimtą sprendimą;

ii) jeigu sprendimo pagal e punkto nuostatas nebuvo įmanoma priimti, Komitetas savo ataskaitoje tikrai trumpai išdėsto faktus; suinteresuotų valstybių, šio Pakto Šalių, pateikti rašytiniai pareiškimai ir užrašyti žodiniai pareiškimai pridedami prie ataskaitos.

Kiekvienu klausimu ataskaita siunčiama suinteresuotoms valstybėms, šio Pakto Šalims.

2. Šio straipsnio nuostatos įsigalioja, kai dešimt valstybių, šio Pakto Šalių, paskelbia pareiškimus pagal šio straipsnio 1 dalį. Tokį pareiškimą valstybė, šio Pakto Šalis, deponuoja Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, kuris jį kopijas siunčia kitoms valstybėms, šio Pakto Šalims. Pareiškimas bet kada gali būti atsiimtas, apie tai pranešus Generaliniam Sekretoriui. Toks atsiėmimas nekliudo nagrinėti jokio klausimo, apie kurį jau pranešta pagal šį straipsnį; jokie paskesni pranešimai iš valstybės, šio Pakto Šalies, nebus priimami po to, kai pranešimą apie jos pareiškimo atsiėmimą yra gavęs Generalinis Sekretorius, jeigu suinteresuota valstybė, šio Pakto Šalis, nepaskelbia naujo pareiškimo.

42 straipsnis

1. a) Jeigu kuris nors klausimas, perduotas Komitetui pagal 41 straipsnį, neišsprendžiamas taip, kad suinteresuotos valstybės, šio Pakto Šalys, būtų patenkintos, Komitetas gali, iš anksto gavęs suinteresuotų valstybių, šio Pakto Šalių, sutikimą, paskirti laikinąją taikinimo komisiją (toliau – komisija). Komisija geranoriškai padeda suinteresuotoms valstybėms, šio Pakto Šalims, laikantis šio Pakto priimti draugišką sprendimą;

b) komisija sudaroma iš penkių asmenų, skiriamų suinteresuotų valstybių, šio Pakto Šalių, sutikimu. Jeigu suinteresuotos valstybės, šio Pakto Šalys, per tris mėnesius nesusitaria dėl visos komisijos arba dėl jos dalies sudėties, tai tie komisijos nariai, dėl kurių paskyrimo nesutarta, išrenkami slaptu balsavimu dviejų trečdalių Komiteto narių balsų dauguma iš jo narių.

2. Komisijos nariai dirba savo vardu. Jie neturi būti nei suinteresuotų valstybių, šio Pakto Šalių, nei šiame Pakte nedalyvaujančių valstybių, nei valstybės, šio Pakto Šalies, nepaskelbusios 41 straipsnyje minimo pranešimo, piliečiai.

3. Komisija išrenka savo pirmininką ir patvirtina savo darbo tvarkos taisykles.

4. Komisijos posėdžiai paprastai vyksta Jungtinių Tautų būstinėje arba Jungtinių Tautų Ženevos skyriuje. Tačiau jie gali būti surengti tokiose kitose patogiose vietose, kurias komisija gali nustatyti pasitarusi su Jungtinių Tautų Generaliniu Sekretoriumi ir atitinkamomis valstybėmis, šio Pakto Šalimis.

5. Sekretoriatas, numatytas pagal 36 straipsnį, aptarnauja ir komisijas, skiriamas remiantis šiuos straipsniu.

6. Komiteto gauta ir išnagrinėta informacija pateikiama komisijai; komisija gali prašyti suinteresuotas valstybes, šio Pakto Šalis, pateikti jai atitinkamą papildomą informaciją.

7. Nuodugnai išnagrinėjusi klausimą, tačiau jokių būdu ne vėliau kaip praėjus dvylikai mėnesių po to, kai jai buvo perduota spręsti klausimą, komisija pateikia Komiteto pirmininkui ataskaitą, kurią šis perduoda suinteresuotoms valstybėms, šio Pakto Šalims:

a) jeigu komisija negali per dvylika mėnesių galutinai išnagrinėti klausimo, ji savo ataskaitoje tikrai trumpai nušviečia klausimo nagrinėjimo padėtį;

b) jeigu priimamas draugiškas sprendimas, pagrįstas šiame Pakte pripažintų žmogaus teisių gerbimu, komisija savo pranešime tikrai trumpai išdėsto faktus ir priimtą sprendimą;

c) jeigu b punkte nurodytas sprendimas nepriimamas, komisijos ataskaitoje pateikiamos jos išvados visais faktinio pobūdžio klausimais, susijusiais su ginču tarp suinteresuotų valstybių, šio Pakto Šalių, ir jos nuomonė dėl galimybių priimti draugišką sprendimą. Šioje ataskaitoje taip pat pateikiami suinteresuotų valstybių, šio Pakto Šalių, rašytiniai pareiškimai ir užrašyti jų žodiniai pareiškimai;

d) jeigu komisijos ataskaita pateikiama pagal c punktą, suinteresuotos valstybės, šio Pakto Šalys, per tris mėnesius po ataskaitos gavimo Komiteto pirmininką informuoja, ar jos sutinka su komisijos ataskaitos turiniu, ar nesutinka.

8. Šio straipsnio nuostatos nepažeidžia Komiteto išipareigojimų, numatytų 41 straipsnyje.

9. Suinteresuotos valstybės, šio Pakto Šalys, pagal sąmatą, kurią pateikia Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius, vienodai atlygina visas komisijos narių išlaidas.

10. Prireikus Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius turi teisę komisijos narių išlaidas apmokėti tol, kol pagal šio straipsnio 9 dalį jas atlygins suinteresuotos valstybės, šio Pakto Šalys.

43 straipsnis

Komiteto ir laikinųjų taikinimo komisijų, kurios gali būti paskirtos pagal 42 straipsnį, nariai turi teisę naudotis ekspertams, atliekantiems Jungtinių Tautų misijas, teikiamomis priemonėmis, privilegijomis ir imunitetu, kaip yra numatyta atitinkamose Konvencijos dėl Jungtinių Tautų privilegijų ir imunitetų skyriuose.

44 straipsnis

Šio Pakto įgyvendinimo nuostatos taikomos taip, kad nepakenktų žmogaus teisių srities procedūroms, nurodytoms Jungtinių Tautų ir specializuotųjų agentūrų steigiamuosiuose aktuose bei konvencijose arba remiantis jais, ir nekliudytų valstybėms, šio Pakto Šalims, imtis spręsti ginčus kitokiais būdais, remiantis galiojančiais tarp jų bendro pobūdžio ir specialiais tarptautiniais susitarimais.

45 straipsnis

Komitetas per Ekonominę ir Socialinę Tarybą pateikia Jungtinių Tautų Generalinei Asamblėjai kasmetinę savo darbo ataskaitą.

V DALIS

46 straipsnis

Jokia šio Pakto nuostata neturi būti aiškinama kaip ribojanti Jungtinių Tautų Chartijos nuostatas ir specializuotųjų agentūrų įstatus, kurie nustato atitinkamus Jungtinių Tautų įvairių institucijų ir specializuotųjų agentūrų įgaliojimus šio Pakto reglamentuojamais klausimais.

47 straipsnis

Jokia šio Pakto nuostata neturi būti aiškinama kaip ribojanti neatimamą visų tautų teisę visiškai ir laisvai disponuoti bei naudotis savo gamtos turtais ir ištekliais.

VI DALIS

48 straipsnis

1. Šį Paktą gali pasirašyti visos valstybės, Jungtinių Tautų arba jos specializuotųjų agentūrų narės, Tarptautinio Teisingumo teismo statuto narės, taip pat kiekviena kita valstybė, kurią Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja pakviečia tapti šio Pakto Šalimi.

2. Šis Paktas turi būti ratifikuojamas. Ratifikavimo dokumentai deponuojami Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

3. Prie šio Pakto gali prisijungti kiekviena valstybė, nurodyta šio straipsnio 1 dalyje.

4. Prisijungiama prisijungimo dokumentą deponuojant Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

5. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius visoms šį Paktą pasirašiusioms arba prie jo prisijungusioms valstybėms praneša apie kiekvieną deponuotą ratifikavimo arba prisijungimo dokumentą.

49 straipsnis

1. Šis Paktas įsigalioja praėjus trimis mėnesiams nuo tos dienos, kai Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui buvo deponuotas trisdešimt penktas ratifikavimo arba prisijungimo dokumentas.

2. Kiekvienai valstybei, kuri ratifikuoja šį Paktą arba prie jo prisijungia po to, kai buvo deponuotas trisdešimt penktas ratifikavimo arba prisijungimo dokumentas, šis Paktas įsigalioja praėjus trimis mėnesiams nuo jos pačios ratifikavimo arba prisijungimo dokumento deponavimo dienos.

50 straipsnis

Šio Pakto nuostatos taikomos visoms federacinių valstybių dalims be jokių apribojimų ar išimčių.

51 straipsnis

1. Kiekviena valstybė, šio Pakto Šalis, gali siūlyti pakeitimus ir pateikti juos Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui. Generalinis Sekretorius visus pasiūlytus pakeitimus paskui siunčia valstybėms, šio Pakto Šalims, ir prašo jam pranešti, ar jos pritaria, kad būtų sušaukta valstybių, šio Pakto Šalių, konferencija tiems siūlymams apsvarstyti ir už juos balsuoti. Jeigu bent trečdalis valstybių, šio Pakto Šalių, pritaria tokios konferencijos sušaukimui, Generalinis Sekretorius ją sušaukia Jungtinėms Tautoms remiant. Kiekvienas pakeitimas, kurį priima dauguma konferencijoje dalyvavusių ir balsavusių valstybių, šio Pakto Šalių, pateikiamas tvirtinti Jungtinių Tautų Generalinei Asamblėjai.

2. Pakeitimai įsigalioja, kai juos patvirtina Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja ir priima trys trečdaliai valstybių, šio Pakto Šalių, pagal savo atitinkamas konstitucines procedūras.

3. Įsigalioję pakeitimai tampa privalomi toms valstybėms, šio Pakto Šalims, kurios juos priėmė, o kitoms valstybėms, šio Pakto Šalims, lieka privalomos šio Pakto nuostatos ir visi pirmesni pakeitimai, kuriuos jos yra priėmusios.

52 straipsnis

Nepriklausomai nuo pranešimų, pateiktų pagal 48 straipsnio 5 dalį, Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius visoms valstybėms, nurodytoms to paties straipsnio 1 dalyje, praneša:

a) apie visus šio Pakto pasirašymo, ratifikavimo ir prisijungimo prie jo pagal 48 straipsnį atvejus;

b) šio Pakto įsigaliojimo pagal 49 straipsnį datą ir 51 straipsnyje numatytų pakeitimų įsigaliojimo datą.

53 straipsnis

1. Šis Paktas, kurio tekstai anglų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbomis yra autentiški, deponuojamas Jungtinių Tautų archyve.

2. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius patvirtintas šio Pakto kopijas nusiunčia visoms 48 straipsnyje nurodytoms valstybėms.

TAI PATVIRTINDAMI, toliau nurodyti tinkamai savo vyriausybių įgalioti asmenys pasirašė šį Paktą, pateikiamą pasirašyti tūkstantis devyni šimtai šešiasdešimt šeštųjų metų gruodžio devynioliktąją dieną Niujorke.

TARPTAUTINIO PILIETINIŲ IR POLITINIŲ TEISIŲ PAKTO FAKULTATYVUS PROTOKOLAS

Valstybės, šio Protokolo Šalys,
atsižvelgdamos į tai, kad toliau siekiant Piliетinių ir politinių teisių pakto (toliau – Paktas) tikslų ir įgyvendinant jo nuostatas reikėtų suteikti Žmogaus teisių komitetui (toliau – Komitetas), steigiamam pagal Pakto IV dalį, galimybę priimti ir svarstyti, kaip numatyta šiame Protokole, privačių asmenų, teigiančių, kad jie yra Pakte išdėstytų teisių pažeidimų aukos, pranešimus,
s u s i t a r i a:

1 straipsnis

Valstybė, Pakto Šalis, kuri tampa šio Protokolo Šalimi, pripažįsta Komiteto kompetenciją priimti ir svarstyti jos jurisdikcijai priklausančių privačių asmenų pranešimus, kuriuose teigiama, kad toji valstybė, šio Protokolo Šalis, yra pažeidusi tam tikras Pakte išdėstytas jų teises. Komitetas nepriima jokio pranešimo, susijusio su valstybe, Pakto Šalimi, kuri nėra šio Protokolo Šalis.

2 straipsnis

Atsižvelgiant į 1 straipsnio nuostatas, asmuo, kuris teigia esąs kokių nors Pakte išdėstytų teisių pažeidimo auka ir kuris išbandė ir panaudojo visas turimas vidaus teisinės gynybos priemones, gali kreiptis į Komitetą su rašytiniu pranešimu, kad Komitetas jį išnagrinėtų.

3 straipsnis

Komitetas nepriimtinais laiko pagal šį Protokolą pateiktus pranešimus, kurie yra anoniminiai arba kuriais, jo nuomone, piktnaudžiaujama teise pateikti tokius pranešimus, arba kurie yra nesuderinami su Pakto nuostatomis.

4 straipsnis

1. Atsižvelgdamas į 3 straipsnio nuostatas, Komitetas apie kiekvieną jam pateiktą pagal šį Protokolą pranešimą praneša valstybei, šio Protokolo Šaliai, kuri, kaip teigiama, pažeidinėja kurią nors Pakto nuostatą.

2. Tokį pranešimą gavusi valstybė per šešis mėnesius Komitetui pateikia rašytinius paaiškinimus ar pareiškimus, aiškinančius šį klausimą ir nurodančius teisinės gynybos priemones, jei jų yra, kurias galbūt toji valstybė yra pritaikiusi.

5 straipsnis

1. Komitetas svarsto pagal šį Protokolą gautus pranešimus, atsižvelgdamas į visą privataus asmens ir suinteresuotos valstybės, šio Protokolo Šalies, raštu pateiktą informaciją.

2. Komitetas nesvarsto jokio privataus asmens pranešimo, kol neįsitikina, kad:

a) tas pats klausimas tuo pačiu metu nenagrinėjamas pagal kitą tarptautinio tyrimo ar ginčo sprendimo procedūrą;

b) privatus asmuo išbandė ir panaudojo visas turimas vidaus teisinės gynybos priemones. Ši taisyklė netaikoma tais atvejais, kai vidaus teisinės gynybos priemonės taikomos nepagrįstai ilgai.

3. Pagal šį Protokolą pateiktus pranešimus Komitetas svarsto uždaruose posėdžiuose.

4. Komitetas savo išvadas praneša suinteresuotai valstybei, šio Protokolo Šaliai, ir privačiam asmeniui.

6 straipsnis

Komitetas į savo kasmetinę ataskaitą, pateikiamą pagal Pakto 45 straipsnį, įtraukia trumpą savo veiklos pagal šį Protokolą ataskaitą.

7 straipsnis

Kol nebus pasiekti tikslai, numatyti 1960 m. gruodžio 14 d. priimtoje Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje 1514 (XV) dėl Deklaracijos dėl nepriklausomybės suteikimo kolonijinėms šalims ir tautoms, šio Protokolo nuostatos jokia būdu neapriboja teisės teikti peticijas, kurių šioms tautoms suteikia Jungtinių Tautų Chartija ir kitos tarptautinės konvencijos bei Jungtinių Tautų ir jos specializuotųjų agentūrų dokumentai.

8 straipsnis

1. Šis Protokolas pateikiamas pasirašyti visoms valstybėms, pasirašiusioms Paktą.
2. Šį Protokolą ratifikuoja kiekviena valstybė, ratifikavusi Paktą ar prisijungusi prie jo. Ratifikavimo dokumentai deponuojami Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.
3. Prie šio Protokolo gali prisijungti kiekviena valstybė, ratifikavusi Paktą ar prisijungusi prie jo.
4. Prisijungiama prisijungimo dokumentą deponuojant Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.
5. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius praneša visoms šį Protokolą pasirašiusioms arba prie jo prisijungusioms valstybėms apie kiekvieną deponuotą ratifikavimo ar prisijungimo dokumentą.

9 straipsnis

1. Įsigaliojus Paktui, šis Protokolas įsigalioja praėjus trimis mėnesiams nuo tos dienos, kai Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui bus deponuotas dešimtas ratifikavimo ar prisijungimo dokumentas.
2. Kiekvienai valstybei, kuri ratifikuoja šį Protokolą arba prie jo prisijungia po to, kai yra deponuotas dešimtas ratifikavimo arba prisijungimo dokumentas, šis Protokolas įsigalioja praėjus trimis mėnesiams nuo jos pačios ratifikavimo rašto arba prisijungimo dokumento deponavimo dienos.

10 straipsnis

Šio Protokolo nuostatos taikomos visoms federacinių valstybių dalims be jokių apribojimų ar išimčių.

11 straipsnis

1. Kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, gali siūlyti pakeitimus ir pateikti juos Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui. Generalinis Sekretorius visus pasiūlytus pakeitimus paskui siunčia valstybėms, šio Protokolo Šalims, ir prašo jam pranešti, ar jos pritaria, kad būtų sušaukta valstybių, šio Protokolo Šalių, konferencija siūlymams apsvarstyti ir už juos balsuoti. Jeigu bent trečdalis valstybių, šio Protokolo Šalių, pritaria tokios konferencijos sušaukimui, Generalinis Sekretorius ją sušaukia Jungtinėms Tautoms remiant. Kiekvienas pakeitimas, priimtas daugumos konferencijoje dalyvavusių ir balsavusių valstybių, šio Protokolo Šalių, pateikiamas tvirtinti Jungtinių Tautų Generalinei Asamblėjai.
2. Pakeitimai įsigalioja, kai juos patvirtina Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja ir priima du trečdaliai valstybių, šio Protokolo Šalių, pagal savo atitinkamas konstitucines procedūras.
3. Įsigalioję pakeitimai tampa privalomi toms valstybėms, šio Protokolo Šalims, kurios juos priėmė, o kitoms valstybėms, šio Protokolo Šalims, lieka privalomos šio Protokolo nuostatos ir visi pirmesni pakeitimai, kuriuos jos yra priėmusios.

12 straipsnis

1. Kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, gali bet kuriuo metu denonsuoti šį Protokolą, raštu pranešusi apie tai Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui. Denonsavimas įsigalioja praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna šį pranešimą.

2. Denonsavimas nekliaudo šio Protokolo nuostatų taikyti kiekvienam pranešimui, iki denonsavimo įsigaliojimo dienos pateiktam pagal 2 straipsnį.

13 straipsnis

Nepriklausomai nuo pranešimų, pateiktų pagal šio Protokolo 8 straipsnio 5 dalį, Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius visoms Pakto 48 straipsnio 1 dalyje nurodytoms valstybėms praneša:

a) apie šio Protokolo pasirašymo, ratifikavimo ir prisijungimo prie jo pagal 8 straipsnį atvejus;

b) šio Protokolo įsigaliojimo pagal 9 straipsnį datą ir 11 straipsnyje numatytų pakeitimų įsigaliojimo datą;

c) denonsavimo pagal 12 straipsnį atvejus.

14 straipsnis

1. Šis Protokolas, kurio tekstai anglų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbomis yra autentiški, deponuojamas Jungtinių Tautų archyve.

2. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius patvirtintas šio Protokolo kopijas nusiunčia visoms Pakto 48 straipsnyje nurodytoms valstybėms.

TARPTAUTINIO PILIETINIŲ IR POLITINIŲ TEISIŲ PAKTO ANTRASIS FAKULTATYVINIS PROTOKOLAS MIRTIES BAUSMEI PANAIKINTI

Valstybės, šio Protokolo Šalys,
tikėdamos, kad mirties bausmės panaikinimas padeda kelti žmogaus orumą ir skatina laipsnišką žmogaus teisių plėtotę,

prisimindamos 1948 m. gruodžio 10 d. priimtos Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 3 straipsnį ir 1966 m. gruodžio 16 d. priimto Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 6 straipsnį,

pažymėdamos, kad Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 6 straipsnyje apie mirties bausmės panaikinimą kalbama taip, jog yra aišku, kad mirties bausmę pageidautina panaikinti,

įsitikinusios, kad visos priemonės mirties bausmei panaikinti turėtų būti laikomos pažanga naudojantis teise į gyvybę,

norėdamos šiuo Protokolu prisiimti tarptautinį įsipareigojimą panaikinti mirties bausmę,

s u s i t a r è:

1 straipsnis

1. Valstybių, šio Protokolo Šalių, jurisdikcijoje niekam negali būti įvykdyta mirties bausmė.

2. Kiekviena Valstybė Šalis imasi visų būtinų priemonių mirties bausmei savo jurisdikcijoje panaikinti.

2 straipsnis

1. Šiam Protokolui negalima daryti jokių išlygų, išskyrus ratifikavimo ar prisijungimo metu daromą išlygą, numatančią mirties bausmės taikymą karo metu, pripažinus asmenį kaltu karo metu padarius labai sunkų karinio pobūdžio nusikaltimą.

2. Valstybė Šalis, kuri daro tokią išlygą, ratifikavimo ar prisijungimo metu Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui praneša atitinkamas savo nacionalinių įstatymų nuostatas, taikomas karo metu.

3. Valstybė Šalis, kuri yra padariusi tokią išlygą, Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui privalo pranešti apie karo padėties pradžią ir pabaigą jos teritorijoje.

3 straipsnis

Valstybės, šio Protokolo Šalys, savo ataskaitose, kurias jos pagal Pakto 40 straipsnį pateikia Žmogaus teisių komitetui, praneša, kokių priemonių ėmėsi šiam Protokolui įgyvendinti.

4 straipsnis

Jei Valstybė, Pakto Šalis, yra padariusi pareiškimą pagal 41 straipsnį, Žmogaus teisių komiteto kompetencija gauti ir svarstyti pranešimus, kuriuose Valstybė Šalis tvirtina, kad kita Valstybė Šalis nevykdo savo įsipareigojimų, taikoma ir šio Protokolo nuostatomis, nebent atitinkama Valstybė Šalis ratifikavimo ar prisijungimo metu yra padariusi priešingą pareiškimą.

5 straipsnis

Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto, priimto 1966 m. gruodžio 16 d., pirmojo fakultatyvinio protokolo Valstybių Šalių atžvilgiu Žmogaus teisių komiteto kompetencija gauti ir svarstyti jo jurisdikcijai priklausančių fizinių asmenų pranešimus taikoma ir šio Protokolo nuostatomis, nebent atitinkama Valstybė Šalis ratifikavimo ar prisijungimo metu yra padariusi priešingą pareiškimą.

6 straipsnis

1. Šio Protokolo nuostatos taikomos kaip papildomos Pakto nuostatos.
2. Nepažeidžiant išlygos galimybės pagal šio Protokolo 2 straipsnį, teisei, kuri garantuojama šio Protokolo 1 straipsnio 1 dalyje, netaikomos jokios išimtys pagal Pakto 4 straipsnį.

7 straipsnis

1. Šį Protokolą gali pasirašyti bet kuri valstybė, kuri yra pasirašiusi Paktą.
2. Šį Protokolą privalo ratifikuoti kiekviena Valstybė, kuri yra ratifikavusi Paktą arba prie jo prisijungusi. Ratifikavimo dokumentai deponuojami Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.
3. Prie šio Protokolo gali prisijungti kiekviena Valstybė, kuri yra ratifikavusi Paktą arba prie jo prisijungusi.
4. Prisijungiama deponuojant prisijungimo dokumentą Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.
5. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius visoms Valstybėms, kurios yra pasirašiusios šį Protokolą ar prie jo prisijungusios, praneša apie kiekvieno ratifikavimo ar prisijungimo dokumento deponavimą.

8 straipsnis

1. Šis Protokolas įsigalioja praėjus trimis mėnesiams nuo tos dienos, kai Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui deponuojamas dešimtas ratifikavimo ar prisijungimo dokumentas.
2. Kiekvienai Valstybei, ratifikuojančiai šį Protokolą ar prie jo prisijungiančiai po to, kai yra deponuotas dešimtas ratifikavimo ar prisijungimo dokumentas, šis Protokolas įsigalioja praėjus trimis mėnesiams nuo tos dienos, kai ji deponuoja savo ratifikavimo ar prisijungimo dokumentą.

9 straipsnis

Šio Protokolo nuostatos taikomos visoms federacinių valstybių dalims be jokių apribojimų ir išimčių.

10 straipsnis

Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius praneša visoms Pakto 48 straipsnio 1 dalyje minimoms Valstybėms:

- a) apie išlygas, pranešimus ir notifikacijas pagal šio Protokolo 2 straipsnį;
- b) apie pareiškimus, padarytus pagal šio Protokolo 4 ir 5 straipsnius;

c) apie šio Protokolo pasirašymą, ratifikavimą ir prisijungimą prie jo pagal šio Protokolo 7 straipsnį;

d) šio Protokolo įsigaliojimo pagal jo 8 straipsnį datą.

11 straipsnis

1. Šis Protokolas, kurio tekstai arabų, kinų, anglų, prancūzų, rusų ir ispanų kalbomis turi vienodą teisinę galią, deponuojamas Jungtinių Tautų archyvuose.

2. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius šio Protokolo patvirtintas kopijas nusiunčia visoms Valstybėms, minimoms Pakto 48 straipsnyje.
